

tij këto probleme të rëndësishme për ndërtimin e plotë të shoqërisë socialiste. U morën masa për të përgatitur 118 mijë punëtorë të kualifikuar gjatë pesëvjeçarit, si edhe për të rritur nivelin arsimor të punëtorëve në përgjithësi në përshtatje me kërkesat e teknikës së përparuar. Një kujdes i posaçëm u tregua për një aftësim më të madh e për rritjen e rolit të teknikëve të mesmë. Gjithashtu u përmirësua puna për përgatitjen, kualifikimin e mëtejshëm dhe specializimin e kuadrove të lartë. Një numër më i madh specialistësh u tërhoqën në punën kërkimore-shkencore.

Në të njëjtën kohë u forcua puna për kalitjen ideologjike revolucionare të kuadrove dhe të specialistëve të të gjitha degëve. Kjo ndihmoi që intelektualët dhe gjithë kuadrot të thellojnë bindjet revolucionare marksiste-leniniste, të merrnin pjesë më gjallërisht në luftën kundër ndikimit të ideologjisë borgjeze dhe teorive oportuniste e revizioniste.

Puna ideologjike e Partisë dhe veprimi revolucionar zhvilluan më tej te të gjithë punonjësit shpirtin e sakrificës e të vetëmohimit, vendosmërinë në kapërcimin e vështirësive.

Krahas luftës për plotësimin e detyrave ekonomike të planit të 3-të pesëvjeçar, PPSH i kushtoi një kujdes shumë të madh rritjes së fuqisë mbrojtëse të vendit dhe krijimit të rezervave shtetërore për t'i bërë ballë çdo situatë, çdo të papriture.

3. DETYRAT PËR ZHVILLIMIN E MËTEJSHËM TË BUJQËSISË SOCIALISTE

Problemi i fshatit, i zhvillimit të tij mbetet gjithnjë një problem shumë i rëndësishëm.

Në vitet pas Çlirimit bujqësia kishte pësuar ndryshime të mëdha. Më 1961 prodhimi i përgjithshëm bujqësor ishte dyfishuar në krahasim me vitin 1938.

Në etapën e parë të ndërtimit socialist PPSH ndoqi kryesisht politikën e zhvillimit në gjerësi të bujqësisë. Në atë kohë ajo nuk mund të vepronte ndryshe, sepse mungonin mjetet e mekanizuara, sistemi i bonifikimit dhe i vaditjes, kuadrot e kualifikuar, plehrat kimike etj. Deri në vitin 1961, 62 për qind e rritjes së përgjithshme të prodhimeve bujqësore kishte rrjedhur nga zgjerimi i sipërfaqes së punueshme të to-

kës dhe vetëm 38 për qind nga ngritja e rendimentit të bimëve bujqësore. Zhvillimi në këtë rrugë i bujqësisë nuk u përgjigjej kërkesave që lindnin nga shtimi i shpejtë i popullsisë, nga rritja e fuqisë blerëse të saj, si edhe nga zgjerimi i industrisë dhe i eksportit. Për zhvillimin me ritme të shpejta të bujqësisë ishte e nevojshme që ajo të hynte në rrugën e intensifikimit.

Për intensifikimin e bujqësisë

Këtë problem të rëndësishëm e mori në shqyrtim Plenumi i Komitetit Qendror të Partisë, në tetor 1962.

Procesi i intensifikimit të bujqësisë, theksoi Plenumi, është një proces i gjithanshëm. Ai kërkon rritjen sistematike të investimeve, shtimin e mjeteve mekanike, zgjerimin e bonifikimeve dhe të ujitjes, përdorimin gjerësisht të plehrave kimike e organike, rritjen e pandërprerë të nivelit agroteknik për të shtuar pjellorinë e tokës dhe për të marrë më shumë produkte bujqësore e blegtorale nga e njëjta sipërfaqe me shpenzime sa më të pakta.

Kolektivizimi i bujqësisë, krijimi i ekonomive të mëdha socialiste, pajisja e tyre me një bazë mekanike mjaft të fuqishme, ndërtimi i sistemeve të mëdha të kullimit dhe të ujitjes, përdorimi në shkallë të gjerë i farërave të zgjedhura, rritja e numrit të kadrove specialistë dhe hapja e tokave të reja etj. kishin krijuar kushtet e domosdoshme për kalimin në një bujqësi intensive.

Që të sigurohej zbatimi i detyrës së madhe të intensifikimit, Komiteti Qendror i ngarkonte organet e partisë e të shtetit të kërkonin me këmbëngulje zbatimin e një agroteknike moderne si edhe mobilizimin e të gjitha rezervave të brendshme në dobi të rritjes së vazhdueshme të prodhimit bujqësor, rritjen e pjesëmarrjes në punë dhe përdorimin sa më frytdhënës gjatë gjithë vitit të forcave të punës, shfrytëzimin sa më të plotë të mjeteve, të veglave të punës dhe të fondit të tokës.

Kalimi nga bujqësia ekstensive në bujqësinë intensive shënonte një hap tjetër të madh, një etapë të re në zhvillimin e mëtejshëm socialist të bujqësisë.

Partia zhvilloi një punë organizuese e sqaruese të posaçme për të vënë në jetë direktivat e Komitetit Qendror për intensifikimin e bujqësisë. Rrjedhimisht, u shtua në mënyrë të dukshme mobilizimi i punonjësve të bujqësisë; u rrit mesa-

tarja vjetore e ditëve të punës për çdo kooperativist; u grumbulluan dhe u përdorën më shumë plehra organike; mijëra hektarë të tjerë tokë u vunë nën ujë; mbjellja e pemëve frutore, e vreshtave dhe e agrumeve mori karakterin e një lëvizjeje.

Ndërkaq, shteti vazhdoi në përpjesëtime më të gjera punën për bonifikimin e tokave, për hapje kanalesh kullimi dhe vaditjeje. Ai i kapërceu pengesat e bllokadës dhe nuk e ndërpreu forcimin dhe zgjerimin e mekanikës bujqësore, megjithëse jo plotësisht në atë masë që parashikonte plani pesëvjeçar.

Në të njëjtën kohë vazhdoi puna për hapje tokash të reja, sidomos nëpër kodrat. Por në këtë lëmë kishte rezerva më të mëdha nga sa ishin parashikimet dhe këto nuk u shfrytëzuan si duhet gjatë vjetëve 1961-1965.

Për një përmirësim rrënjësor të gjendjes ekonomike, shoqërore e kulturore të fshatit

Shndërrimi socialist i fshatit kërkonte jo vetëm zhvillimin e forcave prodhuese në bujqësi, rritjen e rendimentit të punës, por edhe

përmirësimin rrënjësor të gjendjes ekonomiko-shoqërore e kulturore të fshatit, përsosjen e marrëdhënieve socialiste.

Në krahasim me të kaluarën, si pasojë e kushteve të reja që qenë krijuar në fshat, kishte ndryshuar edhe mënyra e jetesës. Ishin bërë ndryshime në mënyrën dhe strukturën e të ushqyerit dhe të veshjes. Qe rritur numri i shkollave, i nxënësve dhe i institucioneve shëndetësore e kulturore, qenë ngritur çerdhe e kopshte për fëmijë.

Por këto përbënin vetëm hapat e parë në rrugën e gjatë të zhdukjes së dallimeve të theksuara thelbësore midis fshatit dhe qytetit, dallime që kanë të bëjnë me shkallën e zhvillimit të forcave prodhuese, të shoqërizimit të mjeteve të punës dhe të vetë punës, me kushtet dhe mënyrën e jetesës, me zhvillimin e kulturës, të arsimit, të shëndetësisë etj.

Problemi i përmirësimit rrënjësor të gjendjes ekonomike, shoqërore e kulturore të fshatit, i ngushtimit të dallimeve midis fshatit e qytetit u analizua në Plenumin e KQ të Partisë në qershor 1963. «Partia e shtron me forcë të tillë këtë problem të madh, — vinte në dukje Plenumi, — sepse zgjidhja e tij është një domosdoshmëri objektive, që diktohet nga vetë

etapa e re e zhvillimit historik të vendit tonë — ndërtimi i plotë i shoqërisë socialiste»¹.

Si bazë për ngritjen e mirëqenies në fshat do të shërbente zhvillimi i forcave prodhuese, shtimi i prodhimit bujqësor e blegtoral, kryesisht nëpërmjet ngritjes së rendimenteve, duke vënë në jetë orientimin e Partisë për intensifikimin e bujqësisë.

Një rrugë tjetër do të ishte përsosja e anëve të ndryshme të marrëdhënieve në prodhim, në radhë të parë përcaktimi i përpjesëtimeve sa më të drejta në shpërndarjen e prodhimit bujqësor e blegtoral, në mënyrë që të siguroheshin sa më mirë riprodhimi i zgjeruar, nevojat e përgjithshme shtetërore si edhe nevojat e konsumit të vetë fshatit.

Vëmendje të posaçme Plenumi i kushtoi harmonizimit të përpjesëtimeve midis fondit të akumulimit dhe të konsumit në kooperativat bujqësore. U kritikuan prirjet jo të drejta që vireshin re në disa kooperativa, si caktimi i fondit të akumulimit në një shkallë më të ulët se mundësitë ekonomike për riprodhimin e zgjeruar ose bërja e shpenzimeve të mëdha në sferën joprodhuese.

Plenumi vërejti se në një numër kooperativash bujqësore të zonave malore të ardhurat nga oborri ishin të barabarta ose më të mëdha se të ardhurat nga ekonomia kolektive. Për të zhdukur këtë fenomen të përkohshëm, organet e partisë e të shtetit u ngarkuan të studionin në mënyrë të posaçme këtë problem dhe të merrnin masa për të rritur të ardhurat nga ekonomia e përbashkët. Në të njëjtën kohë u dha porosi të tregohej kujdes se çdo nxitim në këtë çështje mund të kishte pasoja të dëmshme, prandaj të mos pakësohej vëmendja për shfrytëzimin sa më mirë të oborreve, me qëllim që të shtoheshin të ardhurat dhe të rritej mirëqenia e fshatarëve.

Për rritjen e të ardhurave të fshatarësisë u quajt gjithashtu e nevojshme të sigurohej një pjesëmarrje sa më e gjerë e saj në punën prodhuese, të kufizohej sa më shumë numri i ditëve të punës në sferën joprodhuese, të organizoheshin në shkallë të gjerë në çdo kooperativë veprimtari prodhuese ndih-

¹ Enver Hoxha. Raport «mbi gjendjen ekonomike, sociale e kulturore të fshatit dhe masat për ngritjen e mëtejshme të saj». Dokumente kryesore të PPSH, vëll. IV, f. 302.

mëse, me qëllim që të siguroheshin të ardhura plotësuese për anëtarët.

Plenumi përcaktoi si problem shumë të rëndësishëm shoqëror ndryshimin dhe përmirësimin e mënyrës së jetesës në fshat, e cila kishte mbetur prapa në krahasim me marrëdhëniet socialiste në prodhim. Kjo kontradiktë e kishte burimin në shkallën relativisht të ulët të prodhimit, në konceptet e vjetra të trashëguara nga e kaluara në ndërgjegjen e njerëzve, në nivelin e ulët kulturor të tyre.

Për ndryshimin e jetesës në fshat u dha orientim të arrihej dalngadalë përmirësimi rrënjësor i strukturës së produkteve ushqimore, i mënyrës së përgatitjes dhe i përdorimit të ushqimit të fshatarësisë, i mënyrës së veshmbathjes së fshatarëve, përdorimi i gjerë i orendive shtëpijake për ta bërë jetesën sa më higjienike dhe të kulturuar. U vu detyrë futja sa më thellë në jetën e fshatit e shërbimeve komunale dhe të artizanatit, sistemimi me plan i fshatrave, ndërtimi i shtëpive të bukura, të shëndetshme e të lira; përhapja e dritës elektrike; sigurimi i ujit të pijshëm; zgjerimi i rrjetit të komunikacionit dhe të ndërlidhjes ndërmjet fshatit dhe qytetit dhe midis fshatrave; zgjerimi i rrjetit të institucioneve shëndetësore; heqja e pagesës nga ana e fshatarësisë për mjekimin në institucionet shëndetësore.

Për ngritjen e nivelit arsimor e kulturor të fshatarësisë u vu detyrë të zgjerohej rrjeti i shkollave tetëvjeçare në fshat; të bëheshin përpjekje për të përfshirë në këto shkolla gjithë rininë fshatare. Komiteti Qendror kërkoi të forcohej roli i shkollës si qendër kryesore e përhapjes së kulturës dhe të diturisë në popullsinë fshatare.

Një detyrë tjetër, themelore, theksoi Plenumi, ishte të çlirohej fshatarësia nga psikologjia e vjetër, mikroborgjeze, nga ndjenja e pronës private dhe të edukohej ajo me moralin socialist.

Për këtë Partisë i duhej të zhvillonte një punë e luftë të madhe e të vazhdueshme kundër koncepteve, paragjyqimeve, zakoneve prapanike. Veçanërisht do të luftohej kundër zakoneve që poshtëronin gruan, për ta bërë atë luftëtare të denjë për ndërtimin e shoqërisë socialiste.

Një nga pikësynimet e rëndësishme të punës sqaruese politike të Partisë do të ishte zhdukja e mentalitetit që mbisundonte në fshat për t'u kënaqur me pak. Ky mentalitet pengonte

përpjekjet e fshatarësisë për ngritjen e mirëqenies, për ndryshimin e mënyrës së jetesës dhe për zhvillimin e forcave prodhuese.

Vendimet e Plenumit të KQ të PPSH të tetorit 1962 dhe të qershorit 1963 armatosën Partinë dhe gjithë punonjësit me një program luftarak të zhvillimit të mëtejshëm të bujqësisë, të përmirësimit rrënjësor të gjendjes ekonomike, shoqërore e kulturore të fshatarësisë, të ngushtimit të dallimeve thelbësore midis fshatit e qytetit për periudhën e ndërtimit të plotë të shoqërisë socialiste.

4. FORCIMI I PUNËS ORGANIZATIVE DHE IDEOLOGJIKE TË PARTISË PËR EDUKIMIN KOMUNIST TË PUNONJËSVE. ZBATIMI ME SUKSES I DETYRAVE EKONOMIKE

Vitet e vështira të luftës pas Kongresit IV vërtetuan edhe më qartë drejtësinë e vijës së përgjithshme të PPSH, treguan vendosmërinë e saj dhe të të gjithë popullit për të ecur në rrugën e caktuar nga Kongresi.

Por, për të kryer detyrat e mëdha në kushtet e rrethimit armiqësor të vendit e të luftës së ashpër kundër imperializmit e revizionizmit modern dilte e domosdoshme të forcohej më tej Partia si në pikëpamje organizative ashtu edhe ideologjike, të forcohej edhe më shumë roli i saj udhëheqës, të përsosej puna për edukimin revolucionar të punonjësve.

Kujdesi i Partisë për problemet organizative dhe ideologjike u rrit më tepër se çdo herë tjetër.

Forcimi i mëtejshëm organizativ i Partisë

Lufta për forcimin e mëtejshëm organizativ të Partisë u zhvillua në disa drejtime: për zbatimin me besnikëri të parimeve marksiste-leniniste mbi ndërtimin dhe rolin e partisë revolucionare të klasës punëtore; për demaskimin e tezave revizioniste mbi partinë; kundër shkeljeve të rregullave të Statutit; për përmirësimin e përbërjes dhe shtimin e radhëve të Partisë; për forcimin e udhëheqjes politike të organeve dhe organizatave-bazë të partisë; për ngritjen e nivelit ideologjik të komunistëve.

«Çdo largim nga parimet leniniste, — theksonte Komiteti Qendror, — çdo ulje e rolit udhëheqës të partisë krijojnë rrezikun e madh që klasa punëtore të mbetet e çarmatosur në luftën e saj. Ato janë burimi i lindjes së sëmundjeve dhe i shfaqjeve të huaja në parti, i degjenerimit ideologjik e organizativ, i kalbëzimit dhe pastaj i likuidimit të saj»¹. Këtë e tregonte më së miri degjenerimi i ish-Partisë Komuniste Jugosllave në një parti socialshoviniste borgjeze. Në këtë rrugë e kishin futur revizionistët hrushovianë Partinë Komuniste të Bashkimit Sovjetik.

PPSH dënoi tezën hrushoviane mbi zëvendësimin e partisë së proletariatit me «partinë e gjithë popullit», të shpallur nga Kongresi XXII i PKBS, si një tezë thellësisht antimarksiste. Një tezë të tillë me përmbajtje socialdemokrate e kishte hedhur poshtë në kohën e vet V.I. Lenini. Lufta revolucionare e proletariatit dhe e gjithë masave të shtypura kishte vërtetuar plotësisht drejtësinë e mësimave të Marksit, Engelsit, Leninit e Stalinit për rolin e partisë së klasës punëtore si pararojë e kësaj klase, si udhëheqëse në revolucionin socialist dhe në ndërtimin e shoqërisë socialiste e komuniste. Vetëm kur të jenë zhdukur plotësisht klasat (duke mbajtur parasysh edhe faktorët e jashtëm) atëherë nuk është më e nevojshme prania e partisë politike të klasës punëtore, atëherë mbaron roli udhëheqës i klasës punëtore dhe i partisë së saj².

Shpallja e partisë «parti e të gjithë popullit» dhe zëvendësimi i diktaturës së proletariatit me «shtetin e të gjithë popullit» e likuidonin rolin udhëheqës të klasës punëtore në Bashkimin Sovjetik. Po këtij qëllimi i shërbente edhe riorganizimi i partisë vetëm mbi bazën e prodhimit, që ndërmori grupi i Hrushovit (pas Kongresit XXII) duke shkatërruar organet e mëparshme të partisë dhe duke krijuar, në vend të tyre, komitete e byro industriale e bujqësore e duke i shkrirë këto në organet shtetërore.

PPSH i demaskoi dhe u hapi luftë këtyre tezave e praktikave revizioniste mbi partinë. Kjo luftë e ndihmonte atë të

1 Raport i Byrosë Politike «Mbi forcimin e mëtejshëm të Partisë», mbajtur në Plenumin e KQ të PPSH, 13 dhjetor 1963. Dokumente kryesore të PPSH, vëll. IV, f. 390.

2 Shih po aty, f. 392.

zbatonte më mirë dhe më drejt mësimet marksiste-leniniste mbi partinë revolucionare të klasës punëtore, që qenë vënë në themel të orientimeve që kishte dhënë Kongresi IV për rritjen dhe për forcimin e mëtejshëm organizativ të Partisë.

Sipas këtyre orientimeve, shumicën dërrmuese të të pranuarve në parti pas Kongresit IV e përbënin njerëzit e prodhimit, nga radhët e klasës punëtore dhe të fshatarësisë punonjëse. Gjatë kësaj periudhe përbërja shoqërore e Partisë pësoi ndryshime të mëtejshme: në numrin e përgjithshëm të anëtarëve të partisë, punëtorët zinin 33 për qind, anëtarët e kooperativave bujqësore — 26 për qind, nëpunësit — 37 për qind dhe të tjerët — 4 për qind.

Shtimi dhe forcimi i përbërjes së radhëve të Partisë pasqyronin ndryshimet që kishin ndodhur në strukturën e klasave, rritjen në sasi dhe në cilësi të klasës punëtore, shndërrimin socialist të fshatit. Rritja e Partisë me punëtorë dhe në përgjithësi me njerëz të prodhimit solli me vete forcimin e jetës së brendshme të organizatave të partisë dhe ngritjen në një shkallë të re të rolit të tyre drejtues në ekonomi. Kjo ishte gjithashtu një dëshmi e lidhjeve të ngushta të Partisë me masat punonjëse.

Dinamika, në përgjithësi e kënaqshme, e rritjes dhe e përbërjes shoqërore të Partisë tregonte punën e kujdesshme të organizatave të saj për të futur në to gjak të ri. Megjithatë, kishte raste të atilla që dëshmonin se nuk zbatoheshin për çdo të pranuar rishtas në parti orientimet e Kongresit IV dhe të Komitetit Qendror. Nuk ishte mbajtur kudo e kurdoherë parasysh orientimi i zgjedhjes së njerëzve në bazë të cilësive. Për këtë fliste fakti që 18 për qind e të përjashtuarve gjatë viteve 1961-1965 qenë komunistë të pranuar po në këtë pesëvjeçar. Nuk mund të quhej plotësisht i rregullt edhe fakti që shoqet përbënin vetëm 12,5 për qind të numrit të përgjithshëm të komunistëve dhe vetëm 3 për qind të numrit të përgjithshëm të grave në marrëdhënie pune (në qytet e në fshat), kurse burrat 16 për qind. Kjo tregonte se organizatat e partisë nuk i përgjigjeshin si duhet vrullit revolucionar dhe pjesëmarrjes së gjallë të grave në të gjitha fushat e ndërtimit socialist.

Vëmendje të veçantë i kushtoi Partia shtrirjes së organizatave-bazë dhe të forcave të saj në përputhje me detyrat e ndërtimit socialist. Ndër organizatat-bazë të partisë që u ngritën

pas Kongresit, shumica ishin në sektorët shtetërorë të prodhimit. Ndërkaq, shumë pak fshatra mbetën pa organizata-bazë partie. Por shpërndarja e forcave të Partisë nuk mund të quhej e rregulluar plotësisht sipas kriterëve shkencorë. Në qytetet ndodheshin 68 për qind e numrit të përgjithshëm të komunistëve, kurse në fshat 32 për qind, megjithëse popullsia e fshatit ishte dyfishi i asaj të qytetit. Nuk mund të quhej i drejtë në disa rrethe edhe përpjesëtimi i shpërndarjes së komunistëve, që ishte më i madh në zonat malore se në zonat fushore, më i madh në tregti se në industri, ndërtim e transport.

Komiteti Qendror tërhoqi vëmendjen rreth problemeve që kishte nxjerrë përvoja e luftës për forcimin organizativ të Partisë dhe kërkoi që t'i kushtohej një kujdes më i madh kësaj çështjeje themelore.

Edukimi komunist i punonjësve — detyrë themelore e Partisë

Vendosja e marrëdhënieve socialiste dhe puna e gjithanshme edukuese ideopolitike e Partisë ia ngushtonin shumë sferën e ndikimit ideologjisë borgjeze. Ideologjia proletare po rrënohej gjithnjë e më tepër në ndërgjegjen e njerëzve.

Por në radhët e punonjësve ruheshin ku më shumë e ku më pak koncepte të vjetra, zakone, shprehi e mentalitete feudale e patriarkale, që shfaqeshin në jetën e në punën e përditshme të tyre. Shfaqje të tjera të dëmshme e kishin burimin në diversionin ideologjik imperialisto-revizionist që u shtua edhe më shumë pas tradhtisë së hrushovianëve e të përhapjes së revizionizmit modern në lëvizjen komuniste ndërkombëtare. Konceptet dhe shfaqjet e huaja përbënin një rrezik të madh të brendshëm për socializmin në Shqipëri, një bazë ku mbështetej armiku i klasës.

Për t'i mbyllur shtigjet këtij rreziku dhe për të shkuar përpara në rrugën e ndërtimit të plotë të shoqërisë socialiste, ishte e domosdoshme të forcohej puna për edukimin komunist të punonjësve, në bazë të orientimit që dha Kongresi IV i Partisë. Komiteti Qendror i Partisë e shtroi këtë çështje themelore në një mbledhje të posaçme të Plenumit të tij, në korrik 1965.

Sipas direktivave të Plenumit, u morën masa për zhvillimin e një pune më të dendur, më të larmishme e më të frytshme edukuese ideopolitike të Partisë.

Një synim kryesor i kësaj pune ishte edukimi i njerëzve me **qëndrimin socialist ndaj punës**. Në luftën për arritjen e këtij synimi Partia me levat e saj përqendruan vëmendjen për të siguruar një pjesëmarrje sa më të gjallë të çdo qytetari të aftë në punë të dobishme shoqërore, për të zhdukur shfaqjet e parazitizmit e të përtacisë, që secili të jetojë me djersën e vet e të vërë gjithë aftësitë fizike e mendore në dobi të socializmit e të mbrojtjes së atdheut. Kjo kërkonte të shtohet dashuria për çdo lloj pune e nderimi për njerëzit e punës prodhuese, të rritej gatishmëria e njerëzve për të punuar në çdo sektor e në çdo vend ku ta lypë interesi i socializmit. Kjo kërkonte gjithashtu një disiplinë dhe rregull shembullor në punë, shfrytëzimin sa më të plotë të kohës së punës, një punë me rendiment e cilësi të lartë.

Edukimin e punonjësve me qëndrimin socialist ndaj punës Partia e lidhi ngushtë me edukimin e tyre me **qëndrimin socialist ndaj pronës shoqërore**. Duke u mbështetur fort mbi bazën ekonomike socialiste në qytet e fshat, mbi pronën shoqërore, Komiteti Qendror kërkonte që të forcohej e të përsosej puna edukuese ideopolitike me punonjësit për të çrrënjësuar nga ndërgjegjja e tyre ndjenjën e pronës private, psikologjinë mikroborgjeze të krijuar gjatë shekujve. Kjo ndjenjë e kjo psikologji ishin shkak i mjaft shfaqjeve të huaja për psikologjinë socialiste, si dëmtimet, shpërdorimet e përvetësimet e pronës shoqërore, mungesa në shfrytëzimin e plotë të aftësive prodhuese, rastet e fshehjes së rezervave etj. Në bazë të udhëzimeve të KQ, u thellua lufta kundër të tilla shfaqjeve, u përmirësua puna për krijimin e për forcimin e psikologjisë socialiste të pronës, që çdo punonjës ta shikojë pronën shoqërore bazë të paprekshme të rendit socialist, ta ruajë si sytë e ballit, ta zhvillojë e ta forcojë atë pa pushim.

Thelbin e qëndrimit socialist ndaj punës e ndaj pronës shoqërore e përbën **vënia e interesit të përgjithshëm të popullit, të socializmit mbi interesin vetjak**. Duke vënë theksin në interesin e përgjithshëm, Partia nuk lë në harresë interesin vetjak. Ajo punon për një lidhje gjithnjë më të drejtë midis interesit të përgjithshëm dhe interesit vetjak, në varësi të kësaj, edhe midis stimulit moral e material.

KQ e bëri më mirë të qartë se raporti midis stimulit moral e material është e nevojshme të ndryshojë me përparimin socialist të vendit. Me fuqizimin e rendit ekonomiko-shoqëror

socialist, me ngritjen e nivelit të jetesës së popullit e të shkallës së ndërgjegjes socialiste të tij, stimuli moral në punë merr një përparësi gjithnjë më të madhe.

Lidhur me këtë, PPSH dënoi pikëpamjet e revizionistëve modernë, të cilët shtrembërojnë me qëllim mësimet e V.I. Leninit mbi rolin e stimulit material, e vënë atë mbi gjithçka dhe e shpallin si forcën kryesore lëvizëse të veprimtarisë prodhuese të punonjësve në socializëm.

Lufta për të vënë interesin e përgjithshëm mbi interesin vetjak u ndërthur me luftën e përgjithshme për pastërtinë e **figurës morale të komunistëve e të mbarë punonjësve**, si luftëtarë revolucionarë, të brujtur me cilësi morale e politike komuniste, si njerëz të ndershëm, të drejtë, parimorë. U vunë më mirë në shenjë të kësaj lufte prirjet që duke shinin te disa punonjës e komunistë për t'i siguruar vetes një jetë të lehtë, përfitime e privilegje të jashtëligjshme për vete e për të afërmit duke shpërdoruar detyrën ose funksionin e besuar nga Partia e populli; po ashtu shfaqjet e burokratizmit, hatëret, tarafet, ndërhyrjet e padrejta; shthurjet në jetën familjare; marrja nëpër këmbë e personalitetit të gruas; konservatorizmi, zakonet prapanike, paragjykimet fetare etj.

Si rrjedhim i kësaj pune u bë më e qartë se degjenerimin moral një hap e ndan nga degjenerimi politik.

Objekt i rëndësishëm i punës edukuese të Partisë ishte edhe ruajtja e zhvillimi i pareshtur i patriotizmit tradicional të popullit shqiptar, **brumosja e këtij patriotizmi me brendinë proletare, socialiste**. Në kuadrin e kësaj pune u goditën disa shfaqje të dëmshme e të rrezikshme, megjithëse paraqiteshin të veçuara, si rastet e qëndrimit përcmues ndaj asaj që është shqiptare, të idealizimit e të përuljes servile ndaj asaj që është e huaj; të nënvleftësimit të aftësive të specialistëve, të punëtorëve e të bujqve shqiptarë, të mbivlerësimit të specialistëve të huaj; të gjunjëzimit përpara artit, letërsisë e muzikës së Përrëndimit etj.

Për edukimin e punonjësve me ndjenjën e patriotizmit socialist, një rëndësi shumë të madhe politike në kushtet konkrete i dha Partia kuptimit më të thellë të **parimit të mbështetjes në forcat e veta**. «Parimi i mbështetjes në forcat e veta është një parim marksist-leninist, revolucionar dhe internacionalist. Ai buron nga fakti se çështja e revolucionit dhe e ndërtimit socialist është në radhë të parë një çështje e brendshme e çdo

vendi dhe faktori vendimtar për kryerjen e tyre janë forcat e brendshme revolucionare të çdo populli»¹.

Edukimi patriotik revolucionar i punonjësve u lidh ngushtë, si kurdoherë, me **edukimin e masave me frymën e internacionalizmit proletar**, të solidaritetit dhe miqësisë me popujt e vendeve socialiste, me klasën punëtore dhe me popujt e forcat revolucionare antiimperialiste të të gjithë botës.

Një pikësypnim i punës edukuese ishte të rrënjosej në mendjen e në veprimtarinë praktike të njerëzve **metoda e analizës klasore, e shikimit të fenomeneve të ndryshme shoqërore nën prizmin klasor**, duke vënë mbi çdo gjë interesat e klasës punëtore, të popullit, të socializmit. Metoda e analizës klasore mbron komunistët e punonjësit që të mos bien në kurthin e propagandës borgjeze e revizioniste, të mos rrëshqasin në oportunizëm e sektarizëm, i ndihmon të rrisin vigjilencën revolucionare, të jenë parimorë e luftarakë në luftë, në punë, në jetë.

Vëmendje të veçantë Partia i kushtoi **edukimit klasor revolucionar të rinisë**, që ka përbërë e do të përbëjë gjithnjë forcën më të gjallë të revolucionit e të socializmit.

Në gjithë punën për edukimin revolucionar të punonjësve Partia udhëhiqej nga parimi marksist-leninist, sipas të cilit, kushtet materiale, shndërrimet ekonomiko-shoqërore socialiste krijojnë një ndërgjegje socialiste, por të një shkalle shumë të ulët; ndërgjegjja e lartë revolucionare, që nevojitet për ndërtimin e socializmit, nuk lind e s'mund të lindë spontanisht; «ajo formohet nga shkenca marksiste-leniniste, atë e fut në masa partia nëpërmjet gjithë punës së përditshme edukative»².

Në të njëjtën kohë Partia mbante parasysht se puna edukuese ia arrin qëllimit vetëm kur lidhet në mënyrë organike me punën, veprimin revolucionar, me praktikën e revolucionit e të ndërtimit të shoqërisë socialiste. «*Formimi i njeriut të ri*, — theksoi shoku Enver Hoxha në Plenumin e KQ, — ... nuk

1 Raport i Byrosë Politike «Mbi forcimin e mëtejshëm të punës ideologjike të Partisë për edukimin komunist të punonjësve», mbajtur në Plenumin e KQ të PPSH, korrik 1964. AQP.

2 Po aty.

mund të kuptohet dhe nuk duhet shkëputur kurrë nga çështja e punës, nuk duhet të konceptohet kurrë jashtë punës»¹.

Formimi dhe forcimi i ndërgjegjes socialiste është një proces i gjatë edukimi dhe riedukimi të njerëzve. Komiteti Qendror e bëri edhe një herë të qartë se vendin kryesor në këtë proces e zë kurdoherë **metoda e bindjes**.

Partia kërkonte të bëhej mirë dallimi i kontradiktave midis ideologjisë socialiste dhe koncepteve e shfaqjeve të huaja në ndërgjegjen e njerëzve, nga njëra anë, dhe bartësve të këtyre, nga ana tjetër. Kontradiktat midis ideologjisë socialiste dhe koncepteve e shfaqjeve të huaja në ndërgjegjen e njerëzve janë kontradikta midis dy ideologjive të kundërta, kontradikta klasore antagoniste. Si të tilla, kundër tyre duhet bërë një luftë e papajtueshme. Ndërsa kontradiktat midis ideologjisë socialiste dhe bartësve të koncepteve e shfaqjeve të huaja, në shumicën dërrmuese të rasteve janë kontradikta joantagoniste. Bartësit e këtyre koncepteve, në përgjithësi janë njerëz të lidhur ngushtë me pushtetin popullor. Prandaj lufta klasore nuk drejtohet kundër këtyre njerëzve, por kundër koncepteve e shfaqjeve të huaja në qëndrimet, sjelljet e veprimet e tyre. Vetëm në rastet penalisht të dënueshme, të shkeljes së ligjeve të shtetit e të normave të shoqërisë socialiste, të thyerjes së disiplinës proletare metoda e bindjes dhe e edukimit duhet t'i lërë vendin metodës së detyrimit.

Mjete të fuqishme për edukimin e njeriut të ri me idealet e socializmit dhe normat e moralit komunist janë letërsia dhe artet. Zhvillimi i mëtejshëm, përsosja e përmbajtjes socialiste, rritja e cilësisë ideoartistike të tyre merrte një rëndësi edhe më të madhe në kushtet e ndërtimit të plotë të shoqërisë socialiste, të ashpërsimit të luftës politike e ideologjike kundër imperializmit e revizionizmit modern në shkallë botërore.

Gjatë viteve të pushtetit popullor në Shqipëri ishin krijuar letërsia e re, arti i ri muzikor operistik e koreografik, piktura dhe skulptura e re, kinematografia e re etj. që dalloheshin nga një pastërti ideologjike, frymë luftarake revolucionare dhe trajtë e shëndoshë kombëtare.

Duke u mbështetur në arritjet e deriatëhershme e në përvojën e grumbulluar, Partia e forcoi dhe e përsosi punën e vet për të bërë letërsinë dhe artet mjete të shëndosha edukimi

1 Enver Hoxha. Vepra, vëll. 27, f. 124.

revolucionar. Si pasojë e drejtpërdrejtë e kësaj pune, në veprat letraro-artistike, muzikore, kinematografike etj. gjetën një pasqyrim më të gjerë e të thellë puna, lufta, jeta revolucionare e popullit; u rrit niveli i tyre ideoartistik.

Duke luftuar për forcimin e brendisë revolucionare e për rritjen e nivelit artistik të letërsisë dhe arteve, Partia i doli përpara rrezikut që u kanosej atyre nga përhapja e gjerë që kishin marrë në botën borgjeze e revizioniste një mori rrymash dekadente, kundërrevolucionare, antisocialiste në këto fusha. Ajo mprehu nuhatjen revolucionare, partishmërinë proletare dhe vigjilencën në radhët e shkrimtarëve e të artistëve, duke i paralajmëruar ata për këtë rrezik e duke u rrënjosur atyre më thellë në mendje se metoda e realizmit socialist është e vetmja rrugë e drejtë revolucionare e zhvillimit të letërsisë e të arteve në Shqipërinë socialiste, se zbatimi i kësaj metode kërkon prej tyre të lidhen sa më ngushtë me punonjësit, të njohin sa më thellë realitetin, jetën e popullit. «Në popull, — mësonte shoku Enver Hoxha, — ne duhet të gjejmë frymëzimin tonë, tingujt e këngës, ritmet e valles, pastërtinë e gjuhës, tempot e punës, frymëzimin e krijimit, shembullin e heroizmit e të sakrificës, virtytet e larta të thjeshtësisë popullore, të drejtësisë popullore etj., etj. Baza e krijimtarisë, si për çdo gjë, ashtu edhe në art e kulturë, duhet të jetë baza popullore»¹.

Plotësimi i planit të 3-të pesëvjeçar

Zbatimi i detyrave të planit të 3-të pesëvjeçar ishte lidhur jo vetëm me kapërcimin e vështirësive të natyrshme të rritjes, por sidomos me kapërcimin e vështirësive të krijuara nga bllokada revizionisto-imperialiste, nga veprimtaria armiqësore e ashpër dhe e pareshtur e revizionistëve hrushovianë, e revizionistëve titistë dhe imperialistëve. Për këtë arsye lufta për plotësimin e planit u gërshetua organikisht me luftën parimore ideologjike dhe politike kundër revizionizmit, me luftën kundër imperializmit, për të shkatërruar planet dhe veprimtarinë armiqësore të tyre.

Partia së bashku me popullin e thyen bllokadën dhe i asgjësuan komplotet. Të mbështetur kryesisht në forcat e veta, i

¹ Enver Hoxha. Fjala e mbylles në Plenumin e KQ të PPSH, 26 tetor 1965. AQP.

kapërcyen vështirësitë dhe i plotësuan në përgjithësi detyrat e planit të 3-të pesëvjeçar. Pikësynimet kryesore të caktuara u arritën.

Me gjithë vështirësitë që krijoi veprimtaria armiqësore e udhëheqjes revizioniste sovjetike, nga plani i prodhimit të përgjithshëm industrial mbetën pa u plotësuar vetëm 3 për qind të tij. Për pesë vjet u ndërtuan dhe u vunë në shfrytëzim 430 vepra industriale, bujqësore e shoqëroro-kulturore. Më 1965 prodhimi i përgjithshëm industrial ishte afër 35 herë më i madh se më 1938.

Në prodhimin e përgjithshëm bujqësor u shënua një rritje prej 36 për qind. Vëllimi i punimeve të mekanizuara u shtua 82 për qind. U forcua në përgjithësi baza për intensifikimin e bujqësisë.

Në fushën e mirëqenies materiale nuk u arritën plotësisht treguesit e parashikuar, kryesisht për shkak të bllokadës imperialisto-revizioniste që i detyroi Partinë dhe shtetin të rritnin normën e akumulimit të të ardhurave kombëtare përtej kufijve të caktuar. Megjithatë Partia nuk lejoi të ulej as të mbetej në vend niveli i mirëqenies së punonjësve. Popullsia e qytetit dhe e fshatit u furnizua rregullisht me mallrat kryesore të përdorimit të gjerë. Çmimet nuk u ngritën, në disa raste ato u ulën. Fuqia e lekut u rrit më tej. Jeta mesatare e njeriut u ngrit në 65 vjet. Ndërkohë, u tejkalua numri i përgjithshëm i planifikuar i nxënësve dhe i studentëve, kurse kuadrot e lartë gjatë pesëvjeçarit u dyfishuan. Këto përbënin një fitore të tillë që, në të njëjtën periudhë, nuk e njohën vendet e sunduara nga revizionistët.

Arritja e pikësnyimeve kryesore të planit të 3-të pesëvjeçar tregoi se baza mbi të cilën është ndërtuar ekonomia socialiste e Shqipërisë është e pathyeshme, se vija e Partisë në ndërtimin socialist të vendit është e drejtë. Në luftën për plotësimin e planit në rrethanat e gërshetimit të saj me luftën e ashpër politike e ideologjike kundër imperializmit e revizionizmit u kalit më tej uniteti i popullit rreth Partisë, u rrit besimi i tyre në forcat dhe aftësitë e veta. Përvoja e Partisë dhe e popullit në periudhën pesëvjeçare 1961-1965 vërtetoi se ndërtimi socialist i vendit mund të zhvillohej përpara edhe në kushtet e rënda të rrethimit e të presioneve imperialisto-revizioniste.

5. LUFTA E PPSH PËR DEMASKIMIN E DEMAGOGJISË DHE TË TAKTIKAVE TË REVIZIONISTËVE HRUSHOVIANË

Udhëheqja revizioniste sovjetike me Hrushovin në krye vazhdoi të shkelte parimet themelore të marksizëm-leninizmit e të luftonte me një forcë më të madhe partitë komuniste e punëtore që qëndronin në pozita revolucionare. Në mënyrë të veçantë revizionistët hrushovianë, titistë etj. kishin vënë në shenjë Partinë e Punës të Shqipërisë, që qëndronte në ballë të luftës kundër revizionizmit modern.

Në luftën kundër marksizëm-leninizmit revizionistët hrushovianë ushtronin një demagogji të shfrenuar, shfrytëzonin për interes të tyre autoritetin e madh ndërkombëtar që kishte fituar PKBS nën udhëheqjen e Leninit e të Stalinit, spekulonin sidomos me emrin e V.I. Leninit për të përhapur tezat dhe teoritë e tyre antimarksiste, për të mashtruar masat.

Politika dhe veprimtaria oportuniste, kundërrevolucionare e revizionistëve hrushovianë po e thellonte gjithnjë e më shumë përçarjen në kampin socialist dhe në lëvizjen komuniste ndërkombëtare, po e minonte lëvizjen revolucionare të popujve kundër imperializmit. Imperialistët amerikanë dhe mbarë reaksioni botëror shfrytëzonin si jo më mirë dobësitë e lëshimet e revizionistëve, veprimtarinë e tyre përçarëse.

Lufta për shkatërrimin ideologjik e politik të revizionizmit hrushovian — detyrë historikisht e domosdoshme

Në këto rrethana, PPSH e shikonte luftën për shkatërrimin ideologjik e politik të revizionizmit hrushovian si detyrë historikisht të domosdoshme. Ajo e quan- te të nevojshme në radhë të parë të demaskohej demagogjia dhe manovrat që ai përdorte, për të zbuluar lakuriq politikën dhe ideologjinë kundërrevolucionare të tij.

Sulmi i hapur i udhëheqjes revizioniste sovjetike kundër PPSH nuk ishte një polemikë parimore për problemet theme- lore të kohës, rreth të cilave kishin lindur mosmarrëveshje të thella në lëvizjen komuniste ndërkombëtare. Përkundrazi, grupi i Hrushovit i shmangej me çdo mënyrë diskutimit të problemeve parimore, sepse e ndiente veten të dobët për një diskutim të tillë. Ai kalonte në shpifje e trillime që i përsë-

riste vazhdimisht propaganda revizioniste, në intriga e komplete, diversione dhe veprime të tjera nga më të ulëtat kundër PPSH. Synimi i revizionistëve ishte ta veçonin dhe ta përjashtonin PPSH nga lëvizja komuniste ndërkombëtare për t'u dhënë një «mësim të mirë» gjithë atyre që do të guxonin të kundërshtonin kursin e tyre antimarksist.

PPSH nuk ra në pozitat e revizionistëve. Ajo nuk u kap pas cikërrimave dhe banaliteteve. Ajo e vazhdoi luftën kundër revizionistëve hrushovianë në lëmin ideologjik, duke demaskuar pikëpamjet e tyre antimarksiste, njëkohësisht edhe mungesën e seriozitetit, eklektizmin, lëkundjet nga oportunitizmi në aventurizëm dhe veprimtarinë e tyre diversioniste. Artikujt e «Zërit të popullit» kundër revizionizmit¹, të rishtypur në broshura dhe të përkthyer në disa gjuhë të huaja, të përhapur edhe me anë të radios, shërbyen si një armë e fuqishme dhe e mprehtë në duart e Partisë në luftën e saj parimore për mbrojtjen e pastërtisë së marksizëm-leninizmit.

Këto materiale dhe dokumente të tjera të PPSH i dhanë goditje dërrmuese demagogjisë së grupit të Hrushovit dhe nxorën në shesh fytyrën e tij të vërtetë si tradhtar i marksizëm-leninizmit, si shkelës i deklaratave të përbashkëta të partive komuniste e punëtoresh, si përçarës i kampit socialist e i lëvizjes komuniste ndërkombëtare.

PPSH demaskoi përpjekjet e revizionistëve hrushovianë për ta paraqitur programin e PKBS (kod i revizionizmit i aprovuar në Kongresin XXII) si një «manifest botëror të komunizmit».

Udhëheqja revizioniste sovjetike u mundua të përligjte përpara opinionit publik botëror rehabilitimin arbitrar të klikës së Titos dhe pajtimin e bashkëpunimit me të me shkasit se gjoja udhëheqësit jugosllavë «kishin ndrequr shumë gabime të tyre të mëparshme» dhe «kishin bërë ndryshime të mëdha në politikën e tyre të brendshme dhe të jashtme». Titoja dhe udhëheqësit e tjerë revizionistë jugosllavë herë pas here deklarorin vetë se nuk kishin ndryshuar asgjë, as politikën as programin e tyre dhe se nuk kishin ndërmend të ndryshonin ndonjë gjë në të ardhmen. Kishin ndryshuar qëndrim, vinte

1 Shumica e këtyre artikujve janë shkruar nga shoku Enver Hoxha!

në dukje PPSH, vetëm revizionistët hrushovianë, të cilët genë bërë një me klikën e Titos.

PPSH nxori në shesh kuptimin e vërtetë të zhurmës që bënë revizionistët hrushovianë rreth «luftës kundër dogmatizmit dhe sektarizmit, si rrezik kryesor në lëvizjen komuniste ndërkombëtare». Kjo zhurmë u shërbente atyre si një mjet për të sulmuar PPSH dhe partitë e tjera revolucionare marksiste-leniniste, si një maskë për të mbuluar luftën kundër marksizëm-leninizmit dhe për të përligjur largimin nga vendimi i përbashkët i Mbledhjes së Moskës që e cilësonte revizionizmin rrezikun kryesor në lëvizjen komuniste ndërkombëtare. «Lufta kundër dogmatizmit» ka qenë një taktikë e vjetër e njohur që kanë përdorur revizionistët në të gjitha kohërat kundër marksizëm-leninizmit.

PPSH e demaskoi më tej politikën kundërrevolucionare të pajtimit me imperializmin amerikan. Ajo e bëri të qartë se thelbin e vijës së revizionistëve hrushovianë e përbënin bashkëpunimi sovjeto-amerikan, krijimi i aleancës midis imperializmit amerikan dhe revizionizmit sovjetik (i shndërruar në një imperializëm të ri) për sundimin e botës.

Kjo politikë e çoi udhëheqjen revizioniste sovjetike në gjuhëzim të turpshëm përpara imperializmit amerikan. Nën kërcënimin amerikan, më 1962, ajo tërhoqi nga Kuba raketat dhe aeroplanët, që i pat shpënë vetëm pak kohë përpara, duke pranuar njëkohësisht kontrollin «ndërkombëtar» të SHBA mbi anijet sovjetike dhe në territorin kuban. Po kështu ajo hoqi dorë krejt nga përfundimi i traktatit të paqes me Gjermaninë, nga zgjidhja e çështjes gjermane, në përgjithësi, duke kryer në këtë mënyrë një akt tradhtie të lartë ndaj popullit gjerman, kampit socialist, popujve të Evropës e të botës.

Një akt tjetër tradhtie të madhe i grupit të Hrushovit ishte nënshkrimi me krerët e imperializmit amerikan dhe anglez, në gusht 1963, i Traktatit famëkeq të Moskës mbi ndalimin e pjesshëm të provave të armëve bërthamore. PPSH e demaskoi këtë veprim si një komplot imperialisto-revizionist, si një mashtrim për popujt, si një mjet që nuk siguronte as ndalimin e përdorimit, as asgjësimin e armëve bërthamore. Përkundrazi, ky traktat u jepte mundësi imperialistëve amerikanë të rritnin arsenalet e këtyre armëve, nxiste agresionin impe-

rialist dhe e shtonte rrezikun e luftërave grabitqare. Koha i vërtetoi plotësisht këto vlerësime të PPSH.

PPSH nxori në shesh synimet grabitqare prej shteti të madh të udhëheqjes revizioniste sovjetike për të marrë nëpër këmbë pavarësinë ekonomike dhe sovranitetin kombëtar të shteteve anëtare të «Këshillit të Ndhmës Ekonomike Reciproke» nën maskën e «ndarjes ndërkombëtare të punës, të kooperimit dhe specializimit».

PPSH dënoi në të njëjtën kohë vijën e afrimit e të bashkëpunimit të revizionistëve hrushovianë me social-demokratët e me të gjitha forcat e tjera të antikomunizmit. Ky afrim e bashkëpunim kishte si bazë të natyrshme ideologjinë e për-bashkët antimarksiste.

Duke luftuar për mbrojtjen e marksizëm-leninizmit, PPSH mbrojti në këtë kohë PK të Kinës nga sulmet që kishte shpërtëyer kundër saj grupi i Hrushovit.

Revizionistët hrushovianë, si socialshovinistë të betuar, shikonin te Kina një rival dhe armik kryesor për planet e veta grabitqare ekspansioniste. Prandaj çdo veprim i tyre në shkallë ndërkombëtare mbante vulën antikineze.

PPSH, duke besuar se mbronte një parti marksiste-leniniste dhe një vend socialist, e vlerësonte mbrojtjen e Kinës me rëndësi të madhe për komunizmin ndërkombëtar, për luftën kundër revizionizmit modern.

Në të njëjtën kohë ajo s'mund të pajtohej aspak me qëndrimin pritës, plot lëkundje të Mao Ce Dunit e të udhëheqësve të tjerë kinezë, të cilët ishin kundër polemikës me hrushovianët «për hir të unitetit»; ishin për pajtim dhe për bashkim me ta «në luftën kundër imperializmit amerikan».

KQ i PPSH u kishte bërë atyre vërejtje shoqërore për një qëndrim të tillë, por ata ngulnin këmbë në pushimin e polemikës. Këtë ia shtruan zyrtarisht, në qershor 1962, një delegacioni të PPSH që kishte shkuar në Pekin për të biseduar me KQ të PKK për çështje të rëndësishme të strategjisë e të taktikës së për-bashkët në arenën ndërkombëtare. Delegacioni i PPSH e quajti qëndrimin kinez jo të drejtë dhe nuk e pranoi.

Qëndrimi i prerë i PPSH ishte lufta pa kompromis kundër revizionizmit hrushovian e kundër çdo lloj varianti tjetër të revizionizmit modern. Që më 1962 ajo kishte hedhur parullën:

«Të ndahen një herë e mirë kufijtë me revizionizmin në të gjitha fushat».¹

Kjo ishte një domosdoshmëri që diktohej nga interesat madhore të proletariatit botëror e të popujve, të marksizëm-leninizmit, të revolucionit e të socializmit në shkallë ndërkombëtare. Revolucioni dhe kundërrevolucioni, ideologjia proletare dhe ideologjia borgjeze, një variant i së cilës është edhe revizionizmi, nuk mund të bashkëjetojnë në gjirin e një partie, as në gjirin e gjithë lëvizjes komuniste.

Lufta e vendosur e PPSH kundër revizionizmit, e përshkuar nga logjika e fortë e parimeve marksiste-leniniste, nga vërtetësia e fakteve, gjeti një jehonë të gjerë në të gjitha anët e botës. Mijëra letra nga jashtë i drejtoheshin PPSH nga komunistë revolucionarë e njerëz përparimtarë, me anë të të cilave e falënderonin për luftën e guximshme të drejtë e parimore kundër revizionizmit hrushovian dhe kërkonin artikujt e «Zërit të popullit» e dokumente të tjera të saj.

Ndërkaq, i ndodhur përpara presionit të masës së komunistëve dhe të popujve, përpara rrezikut të demaskimit të plotë, grupi i Hrushovit filloi të manovronte e të përdorte forma të reja demagogjike, me qëllim që të mbulonte veprimtarinë e vet përçarëse e kundërrevolucionare. Ai zuri të bënte zhurmë të madhe për ruajtjen e unitetit. Kur filloi sulmin kundër PPSH, ai e quante polemikën «kulmin e principialitetit leninist», kurse në janar 1963, në Kongresin e PSB Gjermane, papritur, kërkoi ndalimin e polemikës (!), pasi kishte vjellë gjithë vrerin kundër PPSH.

PPSH e demaskoi këtë taktikë të udhëheqjes sovjetike si një bluf dhe hipokrizi. Ajo e bëri të qartë se nuk mund të ketë unitet me përçarësit dhe me renegatët e marksizëm-leninizmit, titistët, toliatistët ose hrushovianët. Uniteti në lëvizjen komuniste ndërkombëtare mund të vendosej vetëm mbi baza revolucionare, pa revizionistë dhe në luftë të papajftueshme me revizionizmin. Uniteti i vërtetë dhe i qëndrueshëm mund të ndërtohej vetëm mbi themelet e ideologjisë proletare.

Nuk ishte hera e parë që lëvizja punëtore e komuniste ndodhej përpara një tradhtie të madhe si kjo e revizionistëve

¹ Enver Hoxha. Tradhtia e madhe ndaj marksizëm-leninizmit. Artikull botuar në «Zërin e popullit», 13 tetor 1962. Vepra, vëll. 23, f. 478 (nënvizimi i Red).

modernë. Lenini dhe leninistët i shkëputën të gjitha urat me krerët tradhtarë të Internacionales II dhe arritën të krijonin një unitet të çeliktë të lëvizjes komuniste ndërkombëtare vetëm duke i flakur jashtë renegatët dhe duke luftuar me guxim dhe pa mëshirë kundër oportunizmit e revizionizmit të të gjitha kallëpeve.

Për të nxjerrë më mirë në shesh karakterin e rremë të kërkesës që bënë revizionistët për unitet, PPSH i propozoi udhëheqjes sovjetike: të merrte guxim, ashtu si e sulmoi botërisht pa të drejtë PPSH, të bënte po botërisht autokritikë e të dënonte gjithë veprimtarinë e vet antishqiptare; të tërhiqte thirrjen që i kishte bërë popullit shqiptar për kundërrevolucion, për të përmbysur udhëheqjen e të gjitha shpifjet e akuzat e përbindshme në drejtim të Shqipërisë; PPSH dhe PKBS të botonin bashkërisht të gjitha materialet e dokumentet zyrtare që kishin të bënë me mosmarrëveshjet midis dy partive për të ndihmuar komunistët dhe punonjësit e të dy vendeve të gjykonin objektivisht kush ka të drejtë; udhëheqja sovjetike të krijonte të gjitha kushtet e barazisë së plotë për bisedime dypalëshe midis PPSH dhe PKBS.

Por grupi i Hrushovit, ashtu si pritej, nuk iu përgjigj fare këtyre propozimeve, sepse ai nuk ishte me gjithë mend për bisedime mbi baza të barabarta, as për zgjidhjen e drejtë të mosmarrëveshjeve, as për unitet mbi bazë të marksizëm-leninizmit dhe të internacionalizmit proletar.

Duke kërkuar «unitet», në të njëjtën kohë ai e vazhdoi me tërbim veprimtarinë e shumanshme armiqësore kundër PPSH dhe popullit shqiptar, po ashtu edhe kundër Kinës.

Mirëpo udhëheqja kineze vazhdonte të heshte. Jo vetëm kaq, por bënte përpjekje edhe për një mbledhje të partive komuniste e punëtore të botës «për të vendosur unitetin» dhe «për të krijuar frontin antiimperialist» me revizionistët! Hrushovianët, duke përfituar nga këto qëndrime të lëkundura, që tregonin pozitat e dobëta të udhëheqësve kinezë, në korrik 1963 shpërthyen kundër tyre një sulm të hapur frontal, pikërisht në kohën kur në Moskë ndodhej një delegacion me Ten Hsiao Pinin në krye, i cili kishte shkuar aty për pajtim. Edhe pas kësaj, prapë u duk ngurrimi për t'i dhënë përgjigje këtij sulmi të ashpër. Lidhur me këtë ngurrim shoku Enver Hoxha shkruante në ditarin e vet politik: «Çfarë presin? (udhëheqësit kinezë — Red.) *Kjo është çudia. Këtu qëndron pikëpyetja për*

të ardhmen, Ose luftë me revizionistët ose kapitullim. Ne do të ecim përpara duke luftuar»¹.

PPSH e përshëndeti daljen hapur, më në fund, të PKK kundër revizionizmit hrushovian me disa artikuj, që filluan të botoheshin që nga shtatori 1963 dhe që godisnin drejt këtë revizionizëm. Mbi bazën e një lufte të tillë të përbashkët kundër revizionistëve hrushovianë e kundër imperializmit u shënuan një përparim në marrëdhëniet miqësore midis dy partive e dy vendeve.

Por nuk kaloi shumë kohë që të nxirrnin përsëri krye lëkundjet, qëndrimet oportuniste, madje shoviniste të udhëheqësve kinezë.

PPSH s'mund të pajtohej me telegramin e urimit jashtëzakonisht të përzemërt që Mao Ce Duni i dërgoi Hrushovit, në prill 1964, me rastin e ditëlindjes e të dekorimit nga lakejtë e tij me urdhrat më të larta. Ajo e quajti këtë veprim «një gabim klasor, politik dhe ideologjik»².

Në verë të atij viti, Mao Ce Duni dhe Çu En Lai ngritën çështjen e rishikimit të kufijve të Bashkimit Sovjetik me Kinën e me vendet e tjera. Kjo shprehte frymën e shovinizmit të shtetit të madh dhe tregonte se lufta e udhëheqësve kinezë kundër revizionizmit hrushovian nuk kishte aspak karakter revolucionar parimor.

KQ i PPSH e quajti skandaloz këtë qëndrim të tyre. Duke u nisur kurdoherë nga interesat e komunizmit, ai i drejtoi, në shtator 1964, një letër në rrugë shoqërore KQ të PK të Kinës, ku parashtronte pikëpamjet e veta për këtë çështje. «Ne mendojmë se aktualisht të ngresh çështjet territoriale me Bashkimin Sovjetik, — shkruhej në letër, — është një dëm i rëndë për luftën tonë. Po ta bënim këtë, atëherë, do t'i jepnim armikut një armë të madhe për të na luftuar dhe kjo do të paralizonte ecjen tonë përpara.

«... Ne mendojmë se ... nuk duhet të hapim luftë e polemikë nëse Bashkimi Sovjetik u ka marrë ose jo toka të tjerëve, por lufta e vetme e jona, e koncentruar, duhet të jetë kundër plagës së madhe që janë: imperializmi e revizionizmi modern,

1 Enver Hoxha. Shënime për Kinën, vëll. I, f. 55.

2 Po aty, f. 68.

grupet tradhtare të Hrushovit, të Titos dhe të gjithë besnikët e tyre»¹.

Ndërkohë, Hrushovi me shokë kërkuan thirrjen me ngut të një të ashtuquajture «mbledhje ndërkombëtare të partive komuniste e punëtore», e cila duhej të mbahej në dhjetor 1964 edhe pa pjesëmarrjen e atyre partive që do të kundërshtonin të shkonin në mbledhje.

PPSH i demaskoi orvatjet e udhëheqësve revizionistë sovjetikë për thirrjen e mbledhjes përçarëse.

PPSH e bëri edhe një herë të qartë se ishte vetëm për një mbledhje të partive komuniste e punëtore që do të thirrej mbi bazën e marksizëm-leninizmit dhe të parimeve revolucionare të Deklaratave të Moskës, që do t'i shërbente unitetit të vërtetë dhe jo përçarjes. Asnjë mbledhje dhe asnjë bashkim nuk mund të bëhej mbi bazën e revizionizmit. Rrethanat e krijuara nuk lejonin të mbahej një mbledhje e partive komuniste e punëtore mbi bazat e marksizëm-leninizmit. Po që se revizionistët do të bënin mbledhjen e tyre separatiste, do të ishte shumë mirë, sepse do të damkoseshin me vulën e tradhtisë e të përçarjes.

Me këtë rast KQ i PPSH e gjykoi të përshtatshme t'u drejtohej, më 5 tetor 1964, me një letër të hapur anëtarëve të PKBS.

Në këtë letër, pasi parashtrohej qëndrimi revolucionar i PPSH për mbledhjen që donte të organizonte grupi i Hrushovit, tregoheshin me fakte dëmi kolosal e të këqijat e pallogaritshme që i kishte sjellë dhe po i sillte ky grup Bashkimit Sovjetik e komunizmit ndërkombëtar. Paraqitja e viteve pas vdekjes së J. Stalinit si «periudhë e marshimit ngadhnjyes drejt komunizmit», si «fillimi i historisë së vërtetë të Bashkimit Sovjetik» s'ishte gjë tjetër veç gënjeshtëri. Të ashtuquajturat reforma e masa të njëpasnjëshme në fushën e ekonomisë e në fusha të tjera ishin pjesë përbërëse e kursit revizionist që po e çonte Bashkimin Sovjetik jo drejt komunizmit, por drejt rivendosjes së kapitalizmit.

PPSH u bënte thirrje komunistëve sovjetikë të kuptonin mirë mashtrimin dhe rrezikun e madh që i turrej Bashkimit Sovjetik, të ndienin përgjegjësinë historike në ato çaste të

1 Letër e KQ të PPSH drejtuar KQ të PKK, 10 shtator 1964. AQP.

rënda që kalonte vendi e të ngriheshin më këmbë për të shpëtuar atdheun e Tetorit të madh, nderin e Partisë së lavdishme Bolshevike të Leninit e të Stalinit, duke shkatërruar komplotin revizionisto-imperialist, të kurdisur kundër rendit socialist e marksizëm-leninizmit. Ajo theksonte edhe njëherë se Bashkimi Sovjetik socialist, si pjellë e Revolucionit të Tetorit, mbetej gjithnjë i shtrenjtë për komunistët shqiptarë, por nuk pajtohej me ata që thoshin se «duhet të jemi gjithnjë me Bashkimin Sovjetik, qoftë edhe në rrugë të gabuar». Kështu mendojnë vetëm tradhtarët. PPSH e ndiente si një detyrë internacionaliste të luftonte deri në fund për asgjësimin e revizionizmit hrushovian, për mbrojtjen e socializmit në Bashkimin Sovjetik, kundër grupit të Hrushovit që kishte rrëmbyer udhëheqjen e PKBS, për mbrojtjen e marksizëm-leninizmit.

Po cili ishte qëndrimi i udhëheqjes kineze në lidhje me mbledhjen përçarëse që donte të thërriste me ngut Hrushovi? Nga njëra anë, ajo u shpreh se ishte kundër një mbledhjeje të tillë, sepse, natyrisht, atje do të dënohej Kina, nga ana tjetër, në marrëveshje me udhëheqjen e PK të Japonisë e të PK të Indonezisë, propozonte të thirrej një mbledhje e re e 81 partive për të diskutuar e për të vendosur krijimin e një «fronti antiimperialist», gjithnjë tok me revizionistët! PPSH e cilësonte një propozim të tillë «një devijim revizionist» «me rrjedhime të këqija e të rrezikshme për marksizëm-leninizmin, për socializmin e komunizmin»¹.

Asnjë iluzion për udhëheqësit e rinj sovjetikë. Luftë deri në fund kundër revizionizmit hrushovian

Qëndrimi i palëkundur parimor, pjekuria marksiste-leniniste e PPSH në luf-

tën kundër revizionizmit modern u dukën me një forcë edhe më të madhe me rastin e rrëzimit të Hrushovit në tetor 1964.

Hrushovi me pasuesit e tij jo vetëm s'arritën të mbanin mbledhjen «shpëtimtare» të caktuar në dhjetor 1964, por ata pësuan edhe një varg disfatash të tjera në fushat e ndryshme, politike, ekonomike, ideologjike, në planin kombëtar e ndërkombëtar. Veç kësaj, në gjirin e vetë revizionistëve shpërthyen grindje e mosmarrëveshje, u shkaktua përçarje. Kjo u duk

¹ Enver Hoxha. Shënime për Kinën, vëll. I, f. 123-124.

qartë me «testamentin» e Toliatit, i cili kërkonte shkëputje të plotë nga hegjemonia e grupit të Hrushovit dhe zëvendësimin e kësaj me policentrizmin. Ai shprehej njëkohësisht për një liberalizim më të thellë dhe më të shpejtë të pushtetit sovjetik. Revizionizmi hrushovian ishte në krizë.

Për të mënjeluar një katastrofë të plotë të vijës së vet antimarksiste, revizionistët sovjetikë u detyruan ta largojnë nga skena politike N. Hrushovin, kryetarin e tyre, arkitektin e kursit revizionist të Kongresit XX dhe të programit antimarksist të Kongresit XXII të PKBS.

Rrëzimi i Hrushovit përbënte një gusht të rëndë për gjithë revizionizmin modern dhe një fitore të madhe për marksizëm-leninizmin e gjithë forcat revolucionare botërore. Kjo ngjarje vërtetonte drejtësinë e vijës marksiste-leniniste të PPSH dhe të luftës së saj parimore kundër revizionizmit hrushovian.

Udhëheqja e re sovjetike me Brezhnjevin në krye u mundua ta propagandonte rrëzimin e Hrushovit si një masë që përshkohej nga «parimësia e lartë leniniste» dhe të jepte idenë se po ndreqte të gjitha «teprimet» në praktikën e kryetarit famëkeq, «arbitraritetin» dhe «subjektivizmin e padurueshëm». Por ajo nuk e kritikoi hapur Hrushovin. Njëkohësisht, ajo deklaroi se do të ndjekë pa ngurrim vijën e Kongreseve XX, XXI dhe XXII të PKBS, që qe përpunuar së bashku nga Hrushovi me Brezhnjevin e krerë të tjerë revizionistë.

PPSH nuk ushqeu as shpresën më të vogël se, me largimin nga skena e Hrushovit, udhëheqja e re sovjetike do të ndreqte gabimet e saj dhe do të ndiqte një kurs marksist-leninist. «Rrëzimi i Hrushovit, — vinte në dukje shoku Enver Hoxha, — është një fitore e madhe, por kjo nuk shënnon fundin e revizionizmit hrushovian dhe as të revizionizmit modern në përgjithësi... Bashkë me të (Hrushovin — Red.) nuk janë likuiduar kursi, politika dhe rrënjët social-ekonomike të revizionizmit, vetë revizionizmi hrushovian... Prandaj Partia e Punës, si gjithë revolucionarët e vërtetë, nuk duhet dhe nuk do të ushqejë në këtë drejtim asnjë iluzion»¹.

Kthesa mund të bëhej vetëm po të asgjësohej platforma ideologjike e politike e revizionizmit, kursi hrushovian i Ko-

1 Enver Hoxha. Fjala në mbledhjen kushtuar 20-vjetorit të çlirimit të atdheut, 28 nëntor 1964, Vepra, vëll. 28, f. 207-208.

ngresit XX dhe XXII të PKBS, vetëm po të zhdukeshin të gjitha të këqijat që revizionistët hrushovianë i kanë sjellë kampit socialist dhe komunizmit ndërkombëtar.

Në radhë të parë duhej të vihej në vend çështja e J. Stalinit, të bëhej rehabilitimi i plotë i tij, si një marksist-leninist i madh.

Që të mund të rivendosej uniteti në kampin socialist, udhëheqja sovjetike duhej të hiqte dorë nga politika dhe praktika e saj hegjemoniste në marrëdhëniet me vendet socialiste e me partitë e tjera komuniste. Qeveria sovjetike duhej të pranonte botërisht gabimet e veta dhe dëmet materiale që i kishte shkaktuar Shqipërisë me veprimet e veta të njëanshme anti-marksishte e antishqiptare.

Nuk mund të kishte gjithashtu unitet të vërtetë sa kohë që udhëheqësit e rinj sovjetikë ndiqnin me këmbëngulje vijën hrushoviane të bashkëpunimit e të vëllazërimit me klikën e Titos, me këtë agjenturë të sprovuar të imperializmit amerikan.

Uniteti i vërtetë i kampit socialist dhe i lëvizjes komuniste ndërkombëtare do të arrihej vetëm nëpërmjet luftës së vendosur parimore të marksistë-leninistëve kundër revizionizmit modern, hrushovian, titist etj., deri në shpartallimin e tij të plotë.

Me rrëzimin e Hrushovit, revizionistët sovjetikë vunë në zbatim një taktikë tjetër, ndryshe nga ajo e kryetarit të tyre. Ata hoqën dorë nga bujat, reklamat, zhurmat demonstrative që përdorte Hrushovi. Pushuan «polemikën» e hapur duke vazhduar më me qetësi, por me këmbëngulje kursin revizionist hrushovian, bashkëpunimin e hapur e të fshehtë me imperializmin amerikan në të gjitha fushat, veprimtarinë armiqësore kundër Shqipërisë socialiste dhe Kinës. Ata vunë në përdorim një demagogji më të bollshme dhe më të stërholluar për të mashtruar masat dhe për të çarmatosur e për të neutralizuar të lëkundshmit. Ata filluan të flisnin me një ton më të lartë për «unitetin e kampit socialist e të lëvizjes komuniste»; vinin në dukje se «mosmarrëveshjet nuk janë për çështjet kryesore parimore», se «ato që na bashkojnë janë më shumë dhe më të forta se ato që na ndajnë»! Tani, nuk ishte vështirë të gjeje në fjalimet e udhëheqësve të rinj sovjetikë e në propagandën revizioniste deklarata për «përkrahje të luftës nacionalçlirimtare të popujve», për «front të përbashkët antiimperialist», për «dënim të veprimeve agresive të imperializmit

amerikan». Por sigurisht, gjithçka bëhej në mënyrë shumë të matur, me takt e me kujdes për të mos i fyer krerët e imperializmit.

PPSH e demaskoi demagogjinë e udhëheqësve të rinj hrushovianë, dënoi manovrimin e tyre mashtrues dhe paralajmëroi për rrezikun që paraqiste taktika e re. Ajo argumentoi me fakte të pamohueshme se ata vetëm me fjalë ishin për unitetin, kurse me vepra ishin përçarës; vetëm me fjalë përkrahnin luftërat nacionalçlirimtare, kurse me vepra i minonin ato; vetëm me fjalë ishin antiimperialistë, kurse me vepra proimperialistë.

Në këto çaste kritike për forcat revolucionare ndërkombëtare, kur ato ndodheshin përpara një blofi të madh çoroditës dhe kur këto forca duhej të shtrëngonin radhët për t'u dhënë goditje të tjera dërrmuese imperializmit e revizionizmit, doli përsëri në shesh qëndrimi i lëkundur oportunist, kapitullues, disfatist i udhëheqësve kinezë. Ata e cilësuan rrëzimin e Hrushovit si një «ndryshim rrënjësor», si një ngjarje që do të ndikonte për mirë jo vetëm në Bashkimin Sovjetik por edhe në lëvizjen komuniste ndërkombëtare! Prandaj e përshëndetën dhe e mbështetën këtë ndryshim me anë të një telegrami, dërguar udhëheqjes së re revizioniste sovjetike të kryesuar nga Brezhnjevi. Vendosën gjithashtu të dërgonin një delegacion partie e qeverie në Moskë për të marrë pjesë në festimet e 7 Nëntorit. Këtë qëndrim të tyre oportunist u munduan t'ia impononin edhe Partisë së Punës të Shqipërisë. Çu En Lai, në emër të KQ të PKK dhe të Këshillit të Shtetit të RPK, i kërkoi ambasadorit të RPSH në Pekin t'ia bënte të njohur KQ të PPSH qëndrimin kinez me rastin e ndërrimit të udhëheqjes sovjetike dhe ta njoftonte atë se u kishte propozuar sovjetikëve që të ftonin edhe Shqipërinë në festimet e 7 Nëntorit! Ai nguli këmbë që «shokët shqiptarë» ta pranonin ftesën dhe të dërgonin në Moskë një delegacion partie e qeverie, pasi «paraqitej një rast i mirë për t'u zgjatur dorën sovjetikëve e për t'u bashkuar me ta në luftën kundër armikut të përbashkët»!

Komiteti Qendror i PPSH i quajti këtë qëndrim e këtë veprim të udhëheqjes kineze «antimarksiste, kapitulluese», që «çojnë në rrugën e tradhtisë ndaj marksizëm-leninizmit», kurse përpjekjet e tyre për t'ua imponuar ato PP të Shqipërisë i cilësoi të shtyra nga «mendjemadhësia mikroborgjeze» dhe nga

«fryma e shovinizmit të shtetit të madh e të partisë së madhe»¹.

Propozimin për të dërguar një delegacion në Moskë, PPSH e hodhi poshtë me anë të një letre të posaçme dërguar KQ të PK të Kinës. «Ne mendojmë, — thuhej në letër, — se nuk është e lejueshme për ne, as marksiste, as dinjitoze si shtet sovran, që në këto kushte, kur qeveria sovjetike ka prerë me iniciativën e saj marrëdhëniet diplomatike dhe ka bërë kundër nesh veprime të tmerrshme antimarksiste, t'i injorojmë këto gjëra, vetëm e vetëm nga fakti se u mënjanua personi i Hrushovit». Ndërkohë, «... polemika e hapët e parimore për demaskimin e pandërprerë të revizionizmit modern, — thekson-te letra, — duhet të vazhdojë edhe sot e gjer në fund, gjersa të varroset fare revizionizmi si ideologji...» Tërheqja nga pozitat e fituara me luftë «do të ishte një humbje për ne dhe një përfitim për revizionistët»².

Çu En Lai shkoi në Moskë në krye të delegacionit kinez me misionin për t'u bashkuar me udhëheqësit e rinj sovjetikë, por, siç është e njohur botërisht, pësoi një disfatë të turpshme. Kështu udhëheqja kineze e rifilloi polemikën me revizionistët sovjetikë. Koha vërtetoi shumë shpejt sa i drejtë ishte qëndrimi i PPSH dhe sa i gabuar ishte qëndrimi kinez.

Duke vazhduar me vendosmëri, gjithnjë nga pozita parimore, luftën kundër revizionizmit modern, PPSH shkatërroi çdo përpjekje të udhëheqjes së re revizioniste sovjetike me Brezhnjevin në krye për ta shtënë atë në kurth.

Në janar 1965, nëpërmjet qeverisë polake, kjo e ftoi si pa gjë të keqe RP të Shqipërisë të merrte pjesë në një mbledhje të Komitetit Politik të Traktatit të Varshavës, sikur të mos kish ndodhur asgjë.

Ishte plotësisht e arsyeshme që qeveria shqiptare të kundërshtonte pjesëmarrjen në mbledhjen e Komitetit Politik Konsultativ të Traktatit të Varshavës, sa kohë që Republikës Popullore të Shqipërisë, si pjesëtare e këtij Traktati, i qenë shkelur të drejtat sovrane të saj. Ajo e bëri të qartë se RPSH do të merrte pjesë në mbledhjen e Traktatit të Varshavës vetëm kur asaj t'i qenë garantuar të gjitha të drejtat që përcaktonte

1 Enver Hoxha. Shënime për Kinën, vëll. I, f. 137.

2 Letër e KQ të PPSH, 5 nëntor 1964. AQP.

ky Traktat; kur të ishin dënuar të gjitha shkeljet që i qenë bërë Traktatit nga udhëheqja sovjetike; kur qeveria sovjetike të kishte vënë në vend të gjitha dëmet materiale që i kishte shkaktuar Republikës Popullore të Shqipërisë; kur të gjitha qeveritë e shteteve pjesëmarrëse të Traktatit të merrnin masa për normalizimin e marrëdhënieve diplomatike me RPSH; kur qeverisë shqiptare t'i ishin dorëzuar të gjitha kopjet e protokolleve dhe të vendimeve me karakter politik, ekonomik e ushtarak që qenë marrë nga Traktati i Varshavës në mungesë të saj.

Njëkohësisht, qeveria shqiptare e ndiente si detyrë të shprehte mendimin e vet rreth çështjes që do të merrte në shqyrtim mbledhja.

Në radhë të parë, ajo kërkonte që Traktati i Varshavës të zëvendësonte politikën shoviniste të diktatit e të sundimit të udhëheqjes sovjetike mbi vendet pjesëmarrëse në të, si edhe politikën e bashkëpunimit me imperializmin amerikan në kurriz të sovranitetit të popujve me një politikë të përbashkët revolucionare që të synonte asgjësimin e planeve agresive të imperialistëve amerikanë e të revanshistëve gjermanë.

Natyrisht, revizionistët hrushovianë nuk mund të praninin asnjë nga propozimet e RPSH dhe as mund të hiqnin dorë nga politika e tyre shoviniste dhe e bashkëpunimit me imperializmin amerikan, sepse një politikë e tillë nuk zbatohet rastësisht prej tyre.

Hipokrizinë e revizionistëve për unitet e nxori në shesh mbledhja përçarëse që ata organizuan në mars 1965. Ajo u zhvillua sipas planit të hartuar nga Hrushovi. Vetëm për demagogji, pasardhësit e Hrushovit nuk ia vunë emrin «mbledhje», por «takim konsultativ» i partive komuniste e punëtore, kurse qëllimet e tyre armiqësore në këtë «takim» nuk u shfaqën me atë ashpërsi që i patën projektuar. Në mbledhje nuk morën pjesë 7 nga 26 partitë e ftuara nga revizionistët. Ndërmjet atyre që mungonin ishte edhe PPSH.

PPSH e dënoi menjëherë këtë mbledhje si krejt të paligjshme, sepse ajo u thirr arbitrarisht dhe se kishte qëllime kundërrevolucionare e shoviniste. Punimet e mbledhjes kishin një përmbajtje proimperialiste, ndonëse për demagogji u thanë disa fjalë të buta kundër imperializmit. Aty nuk u dënua asnjë nga veprimet proimperialiste të qeverisë sovjetike. Përkundrazi, u shpreh vendosmëria për të ndjekur më me këmbëngulje vijën e

përgjithshme të bashkëjetesës paqësore e të bashkëpunimit me SHBA, pa përfillur faktin që tri javë përpara imperialistët amerikanë kishin filluar agresionin me bombardime pirateske kundër një vendi socialist – RD të Vietnamit.

Qëndrimi me dy faqe i udhëheqjes sovjetike dhe i revizionistëve të tjerë ndaj agresionit amerikan në Vietnam: me fjalë – përkrahje popullit vietnamez, me vepra – bashkëpunim me agresorët amerikanë kundër popullit vietnamez, fliste shkoqur për tradhtinë e tyre të madhe kundrejt lëvizjes revolucionare botërore.

PPSH demaskoi zhurmën shurdhuese rreth «ndihmës sovjetike» për Vietnamin. Kjo ishte një ndihmë e mjerueshme për një popull heroik, për një vend socialist, një ndihmë fare e vogël në sasi, në krahasim me mundësitë kolosale të Bashkimit Sovjetik, dhe fare e papërshtatshme në cilësi. Qëllimi kryesor i kësaj ndihme ka qenë t'u japë «të drejtën» udhëheqësve sovjetikë të përzihen në çështjen e Vietnamit.

PPSH dhe gjithë populli shqiptar e vlerësuan menjëherë agresionin kriminal amerikan kundër popullit vëlla vietnamez si një agresion kundër vendit të vet, kundër kampit socialist dhe kundër gjithë popujve liridashës të botës. Ata shprehën solidaritet të plotë me popullin vietnamez në Jug e në Veri, duke mos kursyer çdo përkrahje dhe ndihmë të mundshme për të.

PPSH zbuloi fytyrën e vërtetë të revizionistëve hrushovianë si armiq të të gjithë popujve që zhvillojnë një luftë revolucionare kundër imperializmit.

Luftën parimore pa kompromis për fitoren e plotë mbi revizionizmin Partia e shikonte si luftë për fitoren e plotë të socializmit në Shqipëri e në shkallë botërore.